

Når vejledning gør en forskel

Danske unge vælger stadig traditionelle veje: 50 % af kvinderne arbejder inden for et område, hvor 80 % er kvinder. 40 % af befolkningen er uddannet inden for næsten rene mande- eller kvindefag¹. De tekniske fag – heriblandt it-branchen – tørster efter kvinder og deres tilgange til kundeforståelse, brugergrænseflader, processtyring og arbejdsmiljø. Kun ca. hver fjerde it-medarbejder er en kvinde.

Begrundelsen skal vist findes i en kombination af mange omstændigheder i de unges opvækst. Projektet <XX-it> har bl.a. belyst rollen af ungdommens uddannelsesvejledning (UU) såvel som HTX-gymnasiernes brobygningsforløb. Projektet handler om at se på pigernes uddannelsesvalg og i denne forbindelse at udvide pigers syn på et mere utraditionelt karriereforløb.

PERSONLIG VEJLEDNING HITTER

En forundersøgelse i form af fokusgruppeinterview med i alt 92 folkeskolepiger i 5 jyske byer afdækkede en række faktorer, der har indflydelse på pigernes fravalg af fx en karriere med it².

Især de stærke piger fremstår som regel hurtigt uddannelsesafklarede, typisk inden for de kønsmæssigt konventionelle uddannelsesvalg. Interviewene afdækkede, at piger meget gerne vil udfordres på deres uddannelsesvalg, helst i personlig dialog, gerne med en vifte af vejledningsmetoder og ny faglig inspiration. Pigerne oplever UU-vejlederne som eksperter og har generelt tillid til deres vurderinger.

Vejlederne er klare over dette behov, men har ikke ressourcer til at koncentrere sig om de afklarede unge. Ifølge politisk beslutning³ skal UU-centrene bruge hovedparten af deres indsats på uafklarede unge og de unge, der synes at fejlvurdere deres evner. For trods alt at kunne tilbyde de unge alternativer i deres afklaringsproces, har UU-center Aabenraa organiseret introkurser i 8. klasse, med obligatoriske besøg af samtlige gymnasietyper. Men generelt overlades de afklarede unge til e-vejledning, til egen informationssøgning og rådgivning fra familien.

Dermed træffer de unge oftest det angiveligt ”sikre valg” – nemlig alment gymnasium STX, med et efterfølgende kønsstereotypt erhvervsperspektiv. Så længe den unge leverer et realistisk fremtidsønske og dette samtidigt korresponderer med skolekaraktererne, er der ingen alarmklokker, der ringer.

Undersøgelsesresultaterne viste markant, at piger stort set ikke ved noget om jobs og karrieremuligheder i it-branchen. Men når pigers refleksioner faciliteres intensivt med udgangspunkt i deres egen omverden, kan de udpege it-jobs, der ligger bag arbejds- og produktionsprocesser på stort set alle sektorer. Pigerne var meget interesserede i at høre mere og drøfte mulighederne i branchen.

I projektet <XX-it> gennemførte flere HTX-gymnasier nye, pigerettede brobygningsforløb. Forløbene var it-integrerede og tog højde for pigernes præferencer for læring og trivsel. Evalueringerne viste deraf følgende deltagernes øgede interesse i HTX. <XX-it> har ikke undersøgt folkeskolens rolle, hvad angår uddannelsesvalg og køn. Men det er slående, at man modsat fx Sverige har valgt ikke at lovgive et fokus på ”pædagogik og køn”⁴.

¹ Beskæftigelsesministeriet, 2008

² <http://www.xx-it.dk/category/ind-i-fremtiden/pigernes-valg/>

³ Bekendtgørelse af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132544%20>, især §1, stk. 2 og stk. 5, §§2g., 9, 10

⁴ Christine Dreyer Alexandersen i ”Åbne og lukkede døre”, 2010.

UFORDRINGER FOR UU-VEJLEDNING

Forhindringer hos UU synes først og fremmest at skyldes systembårne begrænsninger. Mange vejledere har en pædagogisk baggrund og god indlevelsessevne i de unges livsverdener. Vejlederne håndterer i deres praksis løbende flere metodiske tilgange: Den rationelle, faktabaserede rådgivning og informationssøgning, såvel som den konstruktivistiske, individorienterede dialog om drømme og nye muligheder.

Selvølgelig er der også altid behov for en videreudvikling af professionelle arbejdsmetoder, og de UU-centre, der er involveret i projektet, har udvist åbenhed over for tiltag. <XX-it> resulterer bl.a. i et vejledningsark til unge, der anskueliggør eksempler på it-jobs bag dagligdagssituationer. Man kunne derudover nævne multimodal gruppevejledning og øget brug af interaktive digitale medier. Også det "sikre valg" STX kan med fordel ses efter i sømmene. HTX byder på visse studieorienterede fordele, som HTX-studievejledere i anledning af <XX-it> har skitseret i form af præsentationsmaterialer⁵.

MARKEDSFØRING OG NYE BROBYGNINGSFORLØB PÅ HTX

HTX-gymnasierne har stor interesse i at optimere både deres markedsføring og deres brobygning, ikke alene fordi piger repræsenterer en betydelig målgruppe, men også da piger bidrager med andre aspekter til skolernes læringsmiljøer og udvider mangfoldigheden.

<XX-it> har bidraget med konkrete anvisninger til skolernes profilering, ud fra pigernes veltrænede syn på markedsføring: Professionelt grafisk design, billedmateriale til identifikation, fængende overskrifter, læringsituationer hinsides tekniske forsøg, nye medier som apps og inddragelse af unge i udvikling af materialer.

De nye brobygningsforløb vil blive udviklet yderligere. I pilotforløbene i foråret 2013 har man satset på en øget medieintegration, et anerkendende læringsmiljø med et godt socialt samvær og en konkretisering af, hvad det faglige indhold egentlig kan bruges til. UU var med til at rekvirere piger til de særlige forløb. Skolerne har forsøgt at ramme pigers interesser i kommunikation, sociale emner, design og nye medier. Man har bygget praksisbaserede forløb op med en høj elevaktivitetsgrad omkring videoproduktion, screencast af instruktioner, caseorienteret undervisning med forskellige fagligheder og pigers input til videreudvikling af smartphones.

Pigernes tilbagemeldinger var yderst positive, og et godt ry opnås bedst via personlige erfaringer og mund-til-mund beretninger. På HTX Herningsholm har man efter de sidste par års indsats fået et godt omdømme omkring et fagligt ambitiøst gymnasium med et godt socialt miljø – og flere piger!

Ellers synes HTX-problematikker at bestå i fastlåste synspunkter og rutiner hos både ledelse og de brobygningsansvarlige undervisere. Der mangler generelt en opgradering af det image, som brobygning har, og en erkendelse af dens vigtighed for skolens videreudvikling. På et af HTX-gymnasierne var procedurer og ansvarsfordeling så uklar, at det gav reelt vanskeligheder ved at forny forløbene. Yderligere kan der være holdningsbaserede forhindringer hos undervisere. Blandt HTX-undervisere på andre skoler blev der konstateret antagelser om, at det var "naturligt, at piger ikke vælger teknik". Først da argumentationen kom ind på andre landes langt mere ligelige kønssammensætning i it-erhvervene, opstod der refleksion.

Alt i alt er der store potentialer og åbenhed for at arbejde for fælles interesser i UU og på HTX – nemlig at få flere unge til at vælge utraditionelle uddannelser hinsides kønsstereotyper.

⁵ <http://www.xx-it.dk/2012/09/25/profilering-af-htx/>